

Dansurile „Virski”

Frumusețea atât de particulară a dansului popular ucrainean atrage în sala de spectacol, întotdeauna și pretutindeni (în Franța sau în Canada, în Spania sau în România — pentru a cita doar câteva dintre țările pe care ansamblul „Virski” le-a vizitat), un public numeros, entuziasmat, de fiecare dată, de perfecțiunea execuției coregrafice, de originalitatea muzicii și de bogăția, în linie și culoare, a costumelor.

De astă dată, artiștii și spectatorii Sălii mari a Palatului au trăit în plus emoția generată de o semnificație mai profundă: aceea de act inaugural al festivităților desfășurate, în România, în cinstea celei de-a 60-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Mesageri ai artei sovietice, în această primă seară omagială, erau cei 85 de dansatori care formează astăzi Ansamblul academic de stat de dansuri „Virski”, întemeiat la Kiev, acum mai bine de un sfert de veac, de un grup de tineri pasionați, strînși în jurul aceluia al cărui nume avea să fie, mai apoi, conferit formației înseși: coregraful Pavel Virski. Meritele lui Pavel Virski — deosebite, în culegerea, studierea și prelucrarea pentru scenă a dansurilor populare ucrainene, ca și în elaborarea unor tablouri coregrafice inspirate din trecutul și din actualitatea Ucrainei — au fost recunoscute prin acordarea Premiului de Stat al R.S.S.U., a titlului de Artist al Poporului al U.R.S.S. și a Premiului de Stat al U.R.S.S. pe anul 1970. Lui îi aparțin și versiunile dansurilor incluse în program; un program amplu și divers, care lasă să se contureze profilul unei puternice personalități artistice, de o remarcabilă fantezie în conceperea libretelor, de o inepuizabilă inventivitate în elaborarea desenului coregrafic, de o mare rigoare în reliefaarea autenticității, de un umor viguros și savuros — toate, sprijinite solid pe o temeinică stăpânire a tehnicii dansului popular și pe o adâncă înțelegere a caracterului expresivității lui. Programul conturează, în aceeași măsură, o imagine a folclorului național ucrainean, mai cuprinzătoare decât ar putea-o prileji dansul obișnuit, în sine. Erau prezente, aici, și obiceiuri — mărturii ale unor străvechi tradiții; și elemente etnografice sau de artă populară — de la pînile împletite, la ștergarele cu cusături policrome și la costumele din felurite zone folclorice ale Ucrainei (fiecare, cu motivele specifice, cu podoabe proprii, dar, toate, dominate

de nota comună a unei cromatice vii, bogată în nuanțe violent contrastante), costume de o exemplară și indiscutabilă autenticitate și vechime, selectate de înșiși membrii ansamblului și reproduse apoi pentru scenă; și, în sfîrșit, creații ale teatrului popular de păpuși (tabloul *Ah, sub vișin* nu este decît transpunerea coregrafică — în mișcări ce sugerează rigiditatea marionetelor — a mult-circulatei farse cu tînăra fată dorită de bătrînul bogat, urît și nătîng, dar cucerită de flăcăul voinic și isteț, farsă care, aici, are un pronunțat specific ucrainean). În sfîrșit, a fost un program în care și-a aflat loc evocarea, firesc nostalgică, a îndepărtatelor și în-neguratele vremi de legendă (jocurile războinice din bătrîni, pe care le desfășoară zapo-rojenii), ori chiar de basm (*Dansul rus*, des-prins, parcă, din pozele cârților ce ne-au în-cîntat copilăria), dar și, cu detașarea și cu ironia necesare, evocarea timpurilor de care ne desparte doar un secol (*Cadrilul în 9*, originală asimilare în folclorul ucrainean a caracterelor muzicii și dansului vest-euro-pean). Un program vădînd, însă, și un real interes artistic față de valorile și de aspectele muncii, mărturisindu-se fie moderat — cînd observația se rezumă la elemente exterioare (costumul, în piesa *Marinarii flotei „Ucraina sovietică”*) sau cînd se încearcă doar a se da expresie echivalențelor între gestul real și cel artistic (evoluția celor doi tractoriști, în piesa *Pe cîmpul cu porumb*) — fie susținut, atunci cînd se încearcă a se surprinde și a se traduce în limbajul dansului o anume în-deletnicire caracteristică (de pildă, ingeniosul joc al *Țesătoarelor*, cu fire colorate ce sugerează războiul de țesut, sau panto-mima *Cizmarilor*, organic integrată dansului, ilustrînd, cu ascuțit simț de observație și cu umor de bună calitate, etapele fabricării în-călțărilor).

Ceea ce asigură, din capul locului, forța de șoc a ansamblului „Virski” este pregnanța cu care se înfățișează, în veritabilele demonstrații de virtuozitate ale dansatorilor, elementele caracteristice pentru dansul popular pe care îl execută — fie că e vorba de plutirea lină a fetelor, prin acei pași mărunți ascunși de rochiile lungi și înfioate din *Dansul rus*, fie că e vorba de binecunoscu-tele figuri, adesea de mare dificultate acro-batică, ale dansurilor căzăcești. N-au fost ex-cluse, în evoluțiile ansamblului, nici ele-men-tetele de balet clasic (mai evidente în *Podolianocika*); dealtminteri, fondatorii de acum un sfert de veac ai formației erau, mai toți, absolvenți ai școlii de coregrafie, după cum componenții de astăzi ai trupei sînt și ei formați la aceeași școală sau chiar la aceea care, din 1962, funcționează pe lîngă ansamblul „Virski”.

Luminița Vartolomei